

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MACIEJA SZPUNARA
od 31. svibnja 2018.¹

Predmet C-105/17

**Komisija za zaštita na potrobitelite
protiv
Eveline Kamenove
uz sudjelovanje
Okražna prokuratura – Varna**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Administrativen sad – Varna (Upravni sud u Varni, Bugarska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Nepoštena poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču – Internetska prodaja – Pojam „trgovac”

I. Uvod

1. Pretraživanje robe i usluga na internetu dio je našeg svakodnevnog života, a u današnje vrijeme nedvojbeno i naše kulture. Broj platformi za internetsku prodaju neprestano raste, pa je tako 2016. postotak građana u Europskoj uniji koji su, u dobi od 16 do 74 godine, na internetu naručio robu ili usluge za osobne potrebe iznosio 55 %². Funkcija je tih platformi djelovati kao posrednik na internetu. One tako omogućuju kontakt između trgovca i potrošača, dvaju trgovaca ili dvaju pojedinaca, koji su zainteresirani za kupnju novih ili rabljenih proizvoda za privatne potrebe³.

2. Međutim, iz oglasa objavljenih na internetskim platformama često nije jasno vidljivo je li prodavatelj trgovac ili pojedinac.

3. Ovaj se zahtjev za prethodnu odluku, koji je Sudu uputio Administrativen sad – Varna (Upravni sud u Varni, Bugarska), odnosi na tumačenje članka 2. točaka (b) i (d) Direktive 2005/29/EZ⁴.

¹ Izvorni jezik: francuski

² Vidjeti „Statistiques sur l'économie et la société numériques – ménages et particuliers, Données extraites en février 2017”, dostupno na sljedećoj internetskoj adresi: <http://ec.europa.eu/eurostat>. Vidjeti također http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=isoc_ec_ibuy&lang=fr.

³ Uloga je internetske platforme samo staviti svoju internetsku stranicu na raspolaganje trećim prodavateljima (trgovcima ili pojedincima) kako bi oni mogli ponuditi svoje (nove ili rabljene) proizvode ili usluge.

⁴ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (u daljnjem tekstu: Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi) (SL 2005., L 149, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 101. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.)

4. Zahtjev za prethodnu odluku podnesen je u okviru spora između Eveline Kamenove i Komisije za zaštitu na potrošače (bugarska Komisija za zaštitu potrošača, u daljnjem tekstu: KZP) u pogledu akta koji je KZP donio radi utvrđenja upravnog prekršaja. Povreda koja se pripisuje E. Kamenovoj odnosi se na nepoštovanje Zakona za zaštitu na potrošače (ZZP) (Zakon o zaštiti potrošača, u daljnjem tekstu: ZZP) jer nije pružila informacije u oglasima za prodaju robe objavljenima na internetskoj platformi potrošačima.

5. Sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati može li se fizičku osobu koja je na platformi za internetsku prodaju istodobno objavila osam oglasa za prodaju različitih proizvoda kvalificirati kao „trgovca” te je li njezina djelatnost „poslovna praksa” u smislu Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi.

6. Tim se predmetom Sudu stoga pruža prilika da pojasni pojam „trgovac” u smislu te direktive kao i kriterije koje nacionalni sudovi moraju uzeti u obzir pri ocjenjivanju tog pojma u posebnom kontekstu internetske prodaje.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi

7. U skladu s člankom 1. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, u vezi s njezinim uvodnim izjavama 14. i 15., svrha je te direktive postići visok stupanj zaštite potrošača provođenjem potpunog usklađivanja nacionalnih zakonodavstava o nepoštenoj poslovnoj praksi.

8. Člankom 2. te direktive određuje se:

„Za potrebe ove Direktive:

[...]

(b) ‚trgovac’ znači svaka fizička ili pravna osoba koja, u poslovnoj praksi na koju se odnosi ova Direktiva, djeluje u svrhe vezane uz njezinu trgovačku odnosno poslovnu djelatnost, obrt ili slobodno zanimanje, kao i svaka osoba koja djeluje u ime ili za račun trgovca;

[...]

(d) ‚poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču’ [...] znači svaka radnja, izostavljanje, tijek postupanja ili zastupanja, tržišno komuniciranje uključujući oglašavanje i stavljanje proizvoda na tržište koje izvrši trgovac, a u izravnoj je vezi s promocijom, prodajom ili dobavljanjem proizvoda potrošačima;

[...]”.

9. U skladu s člankom 3. stavkom 1. iste direktive, ta se direktiva „primjenjuje na nepoštenu poslovnu praksu poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču, kako je utvrđena u članku 5., prije, tijekom i nakon trgovačkog posla u vezi s proizvodom”.

2. Direktiva 2011/83/EU

10. Kao što proizlazi iz članka 1. Direktive 2011/83/EU⁵, svrha je te direktive „doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta usklađivanjem određenih aspekata zakona i drugih propisa u državama članicama o ugovorima koji se sklapaju između potrošača i trgovaca, postići visoku razinu zaštite potrošača”.

11. Člankom 2. te direktive određuje se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

(2) ‚trgovac’ znači svaka fizička ili pravna osoba, neovisno o tome je li u privatnom ili javnom vlasništvu, koja u vezi s ugovorima obuhvaćenim ovom Direktivom djeluje, uključujući i preko drugih osoba koje djeluju u njezino ime ili za njezin račun, u svrhe povezane sa svojom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću;

[...]”.

12. U skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive o pravima potrošača, ta se direktiva „primjenjuje, pod uvjetima i u mjeri određenoj u njezinim odredbama, na svaki ugovor sklopljen između trgovca i potrošača [...]”.

B. Bugarsko pravo

13. Člankom 47. ZZP-a, objavljenim u DV-u br. 99 od 9. prosinca 2005., u verziji objavljenoj u DV-u br. 61 iz 2014., koja je na snazi od 25. srpnja 2014., i člankom 50. ZZP-a preneseni su članci 6. i 9. Direktive o pravima potrošača koji se odnose, s jedne strane, na obveze informiranja kod ugovora na daljinu i, s druge strane, na pravo odustajanja.

III. Činjenice iz kojih proizlazi spor u glavnom postupku, prethodno pitanje i postupak pred Sudom

14. Iz spisa glavnog predmeta proizlazi da je K. K. (potrošač u tom predmetu) na internetskoj stranici <http://olx.bg> na temelju ugovora o prodaji na daljinu kupio rabljeni ručni sat marke „Longines”.

15. Ručni sat, koji je u prodaju stavio korisnik pod pseudonimom „eveto-ZZ”, potrošaču je 20. listopada 2014. dostavila dostavna služba. Podaci o pošiljatelju uključivali su njegovo ime, adresu i telefonski broj. Nakon što je utvrdio da ručni sat ne odgovara značajkama navedenima u oglasu objavljenom na platformi za internetsku prodaju, potrošač je prodavatelja putem telefona obavijestio da želi raskinuti ugovor. Međutim, prodavatelj je odbio preuzeti natrag robu i vratiti novac.

⁵ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (u daljnjem tekstu: Direktiva o pravima potrošača, SL 2011., L 304, str. 64.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 260.)

16. Stoga je potrošač podnio pritužbu KZP-u. Nakon provjere koju je proveo KZP pokazalo se da je pošiljatelj ručnog sata pod pseudonimom „eveto-ZZ” bila E. Kamenova. Prema tvrdnjama administratora internetske stranice, korisnik „eveto-ZZ” objavio je 10. prosinca 2014. ukupno osam oglasa za različite proizvode s ciljem njihove prodaje⁶.

17. KZP je aktom od 27. veljače 2015. utvrdio upravni prekršaj. E. Kamenova osporavala je taj akt 17. ožujka 2015. jer je smatrala da nije trgovac te da se stoga odredbe ZZP-a na nju ne primjenjuju. KZP je donio odluku o sankciji protiv E. Kamenove na temelju članka 207. ZZP-a zbog povrede članka 47. stavka 1. točaka 2., 3., 5., 7., 8. i 12. te članka 50. ZZP-a. KZP je odluku temeljio na činjenici da E. Kamenova ni u jednom oglasu nije navela ime i adresu trgovca, kao ni adresu elektroničke pošte; ukupnu cijenu, sva uključena davanja i poreze; uvjete plaćanja, isporuke i izvršenja; pravo potrošača na raskid ugovora o prodaji na daljinu; uvjete, rok i načine ostvarivanja tog prava; kao ni podsjetnik na postojanje zakonskog jamstva o usklađenosti proizvoda s ugovorom o prodaji.

18. E. Kamenova podnijela je tužbu protiv odluke o sankciji pred Varnenski rajonen sad (Općinski sud u Varni, Bugarska). Presudom od 22. ožujka 2016. taj je sud poništio odluku o sankciji KZP-a jer E. Kamenova nije „trgovac” u smislu stavka 13. točke 2. dodatnih odredbi ZZP-a te se pozvao na Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi, pri čemu je istaknuo da se pojam „trgovac” ne odnosi na pojedinačnu i zasebnu radnju, nego na obavljanje sustavne djelatnosti u trgovačkom, poslovnom ili profesionalnom kontekstu.

19. KZP je sudu koji je uputio zahtjev podnio žalbu u kasacijskom postupku protiv te presude.

20. Budući da je smatrao da rješenje spora iz glavnog postupka ovisi o tumačenju relevantnih odredbi prava Unije, Administrativen sad – Varna (Upravni sud u Varni) odlučio je presudom od 16. veljače 2017., koju je tajništvo Suda zaprimilo 28. veljače 2017., prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebaju li članak 2. točku (b) i (d) Direktive [2005/29] tumačiti na način da je djelatnost fizičke osobe, koja je registrirana na internetskoj stranici za prodaju proizvoda i koja je na internetskoj stranici istodobno objavila osam oglasa za prodaju različite robe, poslovna djelatnost u smislu pravne definicije iz članka 2. točke (b), da predstavlja poslovnu praksu poslovnog subjekta u odnosu prema potrošačima u smislu članka 2. točke (d) i da je obuhvaćena područjem primjene Direktive u skladu s njezinim člankom 3. stavkom 1.?”

21. Pisana očitovanja podnijele su njemačka vlada i Europska komisija.

IV. Analiza

A. Uvodne napomene

1. Sadržaj pitanja postavljenog Sudu

22. Sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjem u biti želi znati, s jedne strane, treba li članak 2. točku (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi tumačiti na način da se fizičku osobu koja je registrirana na internetskoj stranici za prodaju robe može kvalificirati kao „trgovca” kada na toj stranici istodobno objavljuje osam oglasa za prodaju različitih proizvoda i, s druge strane, je li njezina djelatnost „poslovna praksa” u smislu članka 2. točke (d) iste direktive.

⁶ Radilo se o sljedećim proizvodima: novi e-čitač s dodirnim zaslonom i pozadinskim osvjetljenjem, tri rabljena ili nova telefona najnovije tehnološke generacije, bežični punjač za telefon, vozilo i turske pločice.

23. Stoga se postavlja pitanje treba li u okviru Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi fizičku osobu kao što je tuženik u glavnom postupku, koja je na platformi za internetsku prodaju objavila osam oglasa za prodaju različitih proizvoda, kvalificirati kao „trgovca” ili takva osoba ne ulazi u područje primjene te direktive jer nije obuhvaćena pojmom „trgovac” s obzirom na ograničenu narav njezine djelatnosti.

24. Prije ispitivanja tog pitanja valja napomenuti da sud koji je uputio zahtjev u svojem prethodnom pitanju traži samo tumačenje Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi⁷. Međutim, čini se da se u opisu činjenica iz kojih proizlazi spor u glavnom postupku, koji se nalazi u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, navodi povreda prava dodijeljenih Direktivom o pravima potrošača. Naime, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je tuženik u glavnom postupku bio kažnjen zbog povrede članka 47. stavka 1. točaka 2., 3., 5., 7., 8. i 12. te članka 50. ZZP-a. Međutim, kao što je navela Komisija, tim se odredbama prenosi, s jedne strane, članak 6. Direktive o pravima potrošača koji se odnosi na obveze informiranja kod ugovora na daljinu i, s druge strane, članak 9. navedene direktive koji se odnosi na pravo odustajanja.

25. Stoga pitanje može li se, s obzirom na djelatnost opisanu u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, fizičku osobu kvalificirati kao „trgovca” u smislu članka 2. točke 2. Direktive o pravima potrošača može biti relevantno za glavni postupak.

26. Treba podsjetiti da je, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda, uspostavljenog u članku 267. UFEU-a, na Sudu da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu Sud mora, ako je potrebno, preoblikovati postavljena pitanja. Osim toga, Sud može uzeti u obzir pravila prava Unije na koja se nacionalni sud nije pozvao u svojem pitanju⁸.

27. U tim okolnostima postavljeno pitanje valja shvatiti kao da se njime u biti želi saznati, s jedne strane, treba li članak 2. točku (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi i članak 2. točku 2. Direktive o pravima potrošača tumačiti na način da se fizičku osobu koja je registrirana na internetskoj stranici za prodaju robe može kvalificirati kao „trgovca” kada na toj stranici istodobno objavljuje osam oglasa za prodaju različitih proizvoda i, s druge strane, je li djelatnost te osobe „poslovna praksa” u smislu članka 2. točke (d) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi.

28. Kako bi se odgovorilo na to pitanje, čini mi se da je najprije potrebno utvrditi je li u ovom slučaju korisno predložiti ujednačeno tumačenje definicije pojma „trgovac” s obzirom na to da je taj pojam u okviru predmetnih direktiva gotovo identičan⁹. Korisnost takvog pristupa podrazumijeva, prema mojem mišljenju, prethodno utvrđivanje stupnja usklađenosti koja se provodi navedenim direktivama.

⁷ Valja napomenuti da sud koji je uputio zahtjev u svojoj odluci nije pojasnio koje odredbe te direktive smatra primjenjivima.

⁸ Vidjeti najnovije presude od 7. rujna 2017., *Neto de Sousa* (C-506/16, EU:C:2017:642, t. 23.), i od 26. listopada 2017., *Aqua Pro* (C-407/16, EU:C:2017:817, t. 26.).

⁹ U tom pogledu podsjećam da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, iz zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije kao i načela jednakosti proizlazi da se riječi odredbe prava Unije, koja ne sadržava nikakvo izravno upućivanje na pravo država članica radi utvrđenja njezina smisla i dosega, moraju u pravilu autonomno i ujednačeno tumačiti u cijeloj Uniji uzimajući u obzir kontekst odredbe i cilj koji se želi postići propisom o kojem je riječ. Vidjeti osobito presudu od 3. listopada 2013. *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:634, t. 25.).

2. Stupanj usklađivanja koje se provodi Direktivom o nepoštenoj poslovnoj praksi i Direktivom o pravima potrošača

29. Kao prvo, prije razmatranja pitanja stupnja usklađenosti koja se provodi predmetnim direktivama valja istaknuti bitnu točku: pojam „trgovac” definiran je gotovo jednako¹⁰ u okviru dviju direktiva te su te dvije definicije usko povezane s obavljanjem gospodarske djelatnosti.

30. S obzirom na to, valja dodati, kao drugo, da, kako bi se moglo predložiti ujednačeno tumačenje definicije pojma „trgovac” u smislu predmetnih direktiva, valja provjeriti je li stupanj usklađenosti koja se provodi tim dvjema direktivama, i koja se primjenjuje na njihova pravila, isti. U tom pogledu podsjećam da ocjenu stupnja usklađenosti propisanog nekom direktivom treba temeljiti na njezinu tekstu, kao i na njezinu smislu i cilju¹¹.

31. Najprije ističem da se Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi na temelju članka 3. stavka 1. primjenjuje na „nepoštenu poslovnu praksu poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču, kako je utvrđena u članku 5., prije, tijekom i nakon trgovačkog posla u vezi s proizvodom”¹², dok se Direktiva o pravima potrošača u skladu sa svojim člankom 3. stavkom 1. primjenjuje „pod uvjetima i u mjeri određenoj u njezinim odredbama, na svaki ugovor sklopljen između trgovca i potrošača”.

32. Stoga, unatoč razlici između njihovih područja primjene, te se direktive temelje na članku 114. UFEU-a¹³ te se u tom smislu njima nastoje postići isti ciljevi, odnosno nastoji se doprinijeti dobrom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i zajamčiti visoka razina zaštite potrošača u okviru zakona i drugih propisa na koje se odnose¹⁴.

10 Što se tiče osobito ovlaštenih zastupnika trgovca, u članku 2. točki (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi navodi se „svaka osoba koja djeluje u ime ili za račun trgovca”, dok se u članku 2. točki 2. Direktive o pravima potrošača navodi „svaka [...] osoba [...] koja [...] djeluje, uključujući i preko drugih osoba koje djeluju u njezino ime ili za njezin račun [...]”. U tom pogledu valja napomenuti da se to pitanje ne postavlja u okviru Direktive o pravima potrošača jer se ta direktiva primjenjuje na ugovore koji su u načelu već sklopljeni između trgovca i potrošača (kupoprodajni ugovor, ugovor o usluzi, ugovor na daljinu ili ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija). Iz toga slijedi da se više ne može pojaviti problem kvalifikacije ovlaštenog zastupnika koji djeluje u ime ili za račun trgovca.

11 Vidjeti presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska (C-52/00, EU:C:2002:252, t. 16.), i od 14. srpnja 2005., Lagardère Active Broadcast (C-192/04, EU:C:2005:475, t. 46.).

12 Člankom 2. točkom (c) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi „proizvod” se definira kao „sv[a] rob[a] ili usluge uključujući nepokretnu imovinu, prava i obveze”.

13 Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi temelji se na članku 95. UEZ-a, koji je postao članak 114. UFEU-a.

14 Sadržaj članaka 1. tih dviju direktiva gotovo je identičan. Osim razlika u pogledu područja koja su obuhvaćena njihovim područjima primjene, Direktivom o nepoštenoj poslovnoj praksi određuje se da je njezina svrha „da doprinese urednom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i *postigne* visok stupanj zaštite potrošača [...]”, dok se Direktivom o pravima potrošača predviđa da je njezina svrha „doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta [...], *postići* visoku razinu zaštite potrošača” (moje isticanje).

33. K tomu navodim da je zakonodavac Unije za postizanje tih ciljeva proveo potpuno usklađivanje¹⁵ pravila koja proizlaze iz predmetnih direktiva¹⁶.

34. Što se tiče Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, iz njezine uvodne izjave 14. jasno proizlazi da se njome provodi „potpuno usklađivanje”¹⁷. To se usklađivanje odnosi na pravila o nepoštenoj poslovnoj praksi, uključujući nepošteno oglašavanje trgovaca u odnosu na potrošače, kojom se na razini Unije nanosi šteta gospodarskim interesima potrošača¹⁸. Konkretnije, takvo se potpuno ili iscrpno usklađivanje odnosi na svako područje obuhvaćeno tom direktivom¹⁹.

35. Osim toga, iz uvodne izjave 15. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi proizlazi da se tom direktivom provodi „potpuno usklađivanje” nacionalnih pravnih pravila, podložno određenim iznimkama²⁰. Stoga, kao što se izričito predviđa člankom 4. te direktive, naslovljenim „Unutarnje tržište”, države članice ne mogu donijeti strože mjere od onih koje su predviđene navedenom direktivom, čak ni u svrhu osiguranja više razine zaštite potrošača²¹.

15 Valja napomenuti da se u verziji Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi na francuskom jeziku upotrebljavaju dva različita izraza pri upućivanju na vrstu usklađivanja koje se njome provodi, odnosno *harmonisation complète* i *harmonisation totale* (uvodne izjave 14. i 15. navedene direktive). Isti je slučaj u verziji te direktive na talijanskom jeziku u kojoj se upotrebljavaju izrazi *armonizzazione completa* i *piena armonizzazione*. Međutim, u drugim se jezičnim verzijama te direktive upotrebljava samo jedan izraz, među ostalim, u verzijama na njemačkom jeziku (*vollständige Angleichung*), engleskom jeziku (*full harmonisation*), poljskom jeziku (*pełna harmonizacja*) i španjolskom jeziku (*plena armonización*). Neki su autori smatrali da su te dvije vrste usklađivanja (*complète* i *totale*) sinonimi, dok drugi autori smatraju da ih treba razlikovati. Potpuno usklađivanje (*harmonisation complète*) nacionalnih pravila odnosilo bi se na područje primjene *ratione materiae* direktiva, dok bi se cjelovito ili maksimalno usklađivanje (*harmonisation totale* ili *maximale*) odnosilo na razinu diskrecije država članica pri prijenosu direktiva u svoje nacionalne propise. Vidjeti, među ostalim, u prilog takvoj razlici, González Vaqué, L., „La directive 2005/29/CE relative aux pratiques commerciales déloyales: entre l’objectif d’une harmonisation totale et l’approche d’une harmonisation complète”, *Revue de droit de l’Union européenne*, 4/2005, str. 785. do 802.; Rochfeld, J., „Les ambiguïtés des directives d’harmonisation totale. La nouvelle répartition des compétences communautaire et interne. À propos de l’arrêt de la CJCE du 4 juin 2009”, *Dalloz*, 2009., br. 30, str. 2047., i Verdure, C., „L’harmonisation des pratiques commerciales déloyales dans le cadre de la directive 2005/29/CE sur les pratiques commerciales déloyales: premier bilan jurisprudentiel”, *Cahiers de droit européen*, 3-4, 2010., str. 311.-336. A *contrario*, vidjeti Stuyck, J., Terryn, E., i Van Dyc, T., „Confidence through fairness? The new directive on unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market”, *Common Market Law Review*, 2006., br. 43, str. 107.-152., osobito str. 115. Smatram da ta razlika nije relevantna za ovaj predmet.

16 Prema mišljenju nekih autora, svaka direktiva o potpunom ili iscrpnom usklađivanju nužno je direktiva o cjelovitom ili maksimalnom usklađivanju, ali svako cjelovito usklađivanje nije *de facto* potpuno ili iscrpno usklađivanje. Vidjeti osobito Direktivu Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode (SL 1985., L 210, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 22., str. 3.). Vidjeti u tom pogledu presudu od 4. lipnja 2009., *Moteurs Leroy Somer* (C-285/08, EU:C:2009:351, t. 25.): „Naime, iako se Direktivom 85/374 [...] teži, što se tiče pitanja koja uređuje, *cjelovitoj usklađenosti zakona i drugih propisa država članica, suprotno tomu, kao što proizlazi iz njezine osamnaeste uvodne izjave, ona nema namjenu iscrpno uskladiti područje odgovornosti za neispravne proizvode izvan navedenih pitanja.*” (Moje isticanje.) Vidjeti također Rochfeld, J., *op. cit.*, str. 2047., t. 11., i Verdure, C., *op. cit.*, str. 326.

17 Pravna teorija smatra pristup potpunog usklađivanja iz te direktive uspjehom „[...] jer su odredbe kojima se predviđa zadržavanje neusklađenih nacionalnih propisa koji se odnose na poslovnu praksu iznimne i (prijelazne) te, usto, njihova primjena podliježe strogim uvjetima”, vidjeti González Vaqué, L., *op. cit.*, str. 802.

18 Vidjeti članak 1. i uvodne izjave 11., 12. i 23. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi. Vidjeti također presude od 3. listopada 2013., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:634, t. 34.), i od 9. studenoga 2010., *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag* (C-540/08, EU:C:2010:660, t. 27.). Vidjeti također moje mišljenje u spojenim predmetima *Abcur* (C-544/13 i C-545/13, EU:C:2015:136, t. 59.).

19 Vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice V. Trstenjak u spojenim predmetima *VTB-VAB* i *Galatea* (C-261/07 i C-299/07, EU:C:2008:581, t. 48.): „[...] U skladu s petom uvodnom izjavom te direktive, taj se cilj treba postići usklađivanjem prava koje se odnosi na nepoštenu poslovnu praksu kako bi se uklonile prepreke slobodnom prekograničnom kretanju na unutarnjem tržištu. Stoga je njezin normativni cilj usklađivanje tog područja života na razini Europske zajednice”. Vidjeti također Henning-Bodewig, F., „Die Richtlinie 2005/29/EG über unlautere Geschäftspraktiken”, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, 2005., sv. 8/9, str. 629.

20 Među ostalim, člankom 3. stavkom 5. te direktive određuje se da, pod određenim uvjetima, „[u] razdoblju od šest godina od 12. lipnja 2007. države članice mogu u okviru područja koje se ovom Direktivom usklađuje nastaviti primjenjivati nacionalne odredbe koje su restriktivnije ili strože od odredaba ove Direktive i kojima se provode direktive koje sadrže odredbe o minimalnom usklađivanju”. U stavku 6. istog članka utvrđuje se dodatni zahtjev, odnosno da „[d]ržave članice bez odgode obavješćuju Komisiju o svim nacionalnim odredbama koje se primjenjuju na temelju stavka 5.”.

21 Vidjeti presudu od 23. travnja 2009., *VTB-VAB* i *Galatea* (C-261/07 i C-299/07, EU:C:2009:244, t. 52.). Vidjeti također presudu od 9. studenoga 2010., *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag* (C-540/08, EU:C:2010:660). Vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice V. Trstenjak u spojenim predmetima *VTB-VAB* i *Galatea* (C-261/07 i C-299/07, EU:C:2008:581, t. 74.): „[...] Direktiva 2005/29 odnosi se na potpuno usklađivanje pravnih pravila država članica o nepoštenoj poslovnoj praksi. Osim toga, [...] Direktiva 2005/29 ne odnosi se samo na minimalno usklađivanje, nego i na maksimalno ujednačavanje pravila nacionalnog prava koje, podložno određenim iznimkama, državama članicama ne omogućuje očuvanje ili uvođenje strožih pravila. Oba ta zaključka proizlaze iz tumačenja preambule i općih odredbi te direktive.”

36. Što se tiče Direktive o pravima potrošača, njome se nastoji postići cilj usklađivanja nacionalnih pravila u područjima koja su obuhvaćena njezinim područjem primjene²². Konkretnije, iz zajedničkog tumačenja uvodnih izjava 4., 5. i 7. navedene direktive proizlazi da je njezin cilj „potpuno” usklađivanje određenih aspekata potrošačkih ugovora sklopljenih na daljinu i izvan poslovnih prostorija, odnosno informacija za potrošače i prava odustajanja kod te vrste ugovora²³.

37. Osim toga, u skladu s člankom 4. te direktive, naslovljenim „Razina usklađenosti”, „[d]ržave članice ne smiju u svojem nacionalnom pravu održavati niti u njega uvesti odredbe koje odstupaju od odredaba utvrđenih u ovoj Direktivi, uključujući i strože ili manje stroge odredbe za osiguranje različite razine zaštite potrošača, osim ako u ovoj Direktivi nije predviđeno drukčije”²⁴. Stoga se tom direktivom provodi „cjelovito” ili maksimalno usklađivanje.

38. U konačnici, čini se da sve upućuje na to da je zakonodavac Unije proveo isti stupanj usklađenosti pravila iz svake od dviju ispitanih direktiva. Naime, za potrebe te analize zanima me samo cjelovito ili maksimalno usklađivanje s obzirom na to da bi eventualno nepostojanje te vrste usklađivanja predmetnih direktiva moglo prouzročiti probleme u pogledu ujednačenog tumačenja definicije pojma „trgovac”.

39. Uzimajući u obzir sve prethodno navedeno, smatram da je ujednačeno tumačenje definicije pojma „trgovac” u okviru tih dviju direktiva korisno s obzirom na gotovo identične definicije pojma „trgovac” koje je utvrdio zakonodavac Unije, jer su one usko povezane s obavljanjem gospodarske djelatnosti, i s obzirom na stupanj potpune usklađenosti koji zakonodavac želi postići u nacionalnim pravilima proizašlima iz ispitanih direktiva.

B. Smisao i doseg pojma „trgovac” u okviru članka 2. točke (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi i članka 2. točke 2. Direktive o pravima potrošača

40. Pojam „poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču” definiran je u članku 2. točki (d) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi kao „svaka radnja, izostavljanje, tijek postupanja ili zastupanja, tržišno komuniciranje uključujući oglašavanje i stavljanje proizvoda na tržište koje izvrši trgovac, a u izravnoj je vezi s promocijom, prodajom ili dobavljanjem proizvoda potrošačima”. Stoga se pojmovi „potrošač” i „trgovac” nalaze u središtu definicije tog pojma, tako da pitanje je li neka situacija obuhvaćena područjem primjene te direktive odlučujuće ovisi o njihovom tumačenju. Naime, postojanje poslovne prakse u smislu navedene direktive može se prihvatiti samo ako se ona odnosi na trgovca s jedne strane i potrošača s druge strane.

41. Analiza područja primjene *ratione personae* Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi ključna je s obzirom na to da bi pitanje može li djelatnost tuženika u glavnom postupku činiti poslovnu praksu u smislu te direktive trebalo ispitati samo ako je tuženik u glavnom postupku „trgovac”.

42. Pojam „trgovac” definiran je u članku 2. točki (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi kao „svaka fizička ili pravna osoba koja, u poslovnoj praksi na koju se odnosi ova Direktiva, djeluje u svrhe vezane uz njezinu trgovačku odnosno poslovnu djelatnost, obrt ili slobodno zanimanje, kao i svaka osoba koja djeluje u ime ili za račun trgovca”.

²² Vidjeti članak 1. Direktive o pravima potrošača.

²³ U skladu s uvodnim izjavama 5. i 7. Direktive o pravima potrošača, to će „potpuno” usklađivanje doprinijeti visokoj razini zaštite potrošača i boljem funkcioniranju unutarnjeg tržišta u pogledu odnosa između poslovnih subjekata i potrošača te bi trebalo znatno povećati pravnu sigurnost kako za potrošače tako i za trgovce.

²⁴ Vidjeti osobito članak 3. stavak 4. Direktive o pravima potrošača.

43. U tom pogledu podsjećam da je Sud već presudio da iz teksta članka 2. točke (b) te direktive proizlazi da je „zakonodavac Unije pojmu ‚trgovac‘ dao osobito široko značenje, koje obuhvaća ‚svaku fizičku ili pravnu osobu‘ koja obavlja lukrativnu djelatnost i koje ne isključuje iz svojeg područja primjene ni tijela koja obavljaju djelatnost od općeg interesa ni ona koja imaju status javnopravnih tijela”²⁵. U tom pogledu pojašnjavam da takva fizička ili pravna osoba, prema mojem mišljenju, djeluje u svrhe povezane s *radnjom poduzetom u okviru njezine* trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne *djelatnosti*.

44. U ovom slučaju svojstvo fizičke osobe tuženika u glavnom postupku ne isključuje kvalifikaciju „trgovca”. Međutim, da bi se smatralo da je obuhvaćena tim pojmom u smislu članka 2. točke (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, još valja provjeriti djeluje li ta osoba u svrhe povezane s takvom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću, ili u ime ili za račun trgovca.

45. Sud je također pojasnio da, u pogledu samog teksta definicija navedenih u članku 2. točkama (a) i (b) te direktive, smisao i doseg pojma „trgovac” kako je predviđen potonjom direktivom moraju biti određeni s obzirom na povezani, ali suprotan pojam „potrošača”, koji označava svakog pojedinca koji se ne bavi trgovačkim ili profesionalnim djelatnostima²⁶. U tom je pogledu istaknuo da cilj Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, koji se sastoji u tome da se potrošače u potpunosti zaštiti od prakse te vrste, počiva na činjenici da se potrošač nalazi u podređenom položaju u odnosu na trgovca pa ga stoga trebalo smatrati ekonomski slabijom i pravno manje iskusnom stranom u odnosu na njegova suugovaratelja²⁷. Tako je pojam „potrošač” od temeljne važnosti, a odredbe te direktive zapravo su osmišljene iz perspektive potrošača kao adresata i žrtve nepoštenih poslovnih praksi²⁸.

46. S obzirom na razmatranja navedena u točkama 29. do 39. ovog mišljenja, prema kojima je, kao prvo, u Direktivi o nepoštenoj poslovnoj praksi i Direktivi o pravima potrošača pojam „trgovac” definiran gotovo identično, kao drugo, taj pojam usko povezan s obavljanjem gospodarske djelatnosti i, kao treće, stupanj usklađenosti koji se provodi tim direktivama isti, smatram da tumačenje koje je Sud dao u pogledu definicije pojma „trgovac” u okviru Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi isto tako vrijedi za potrebe definicije pojma „trgovac” u okviru Direktive o pravima potrošača.

47. Kao što nezavisni odvjetnik Y. Bot ističe u svojem mišljenju u predmetu *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*²⁹, takvo tumačenje pojma „trgovac” u skladu je s tumačenjem koje je zakonodavac Unije dao u širem kontekstu direktiva o zaštiti potrošača, a osobito Direktive o pravima potrošača, u kojoj zakonodavac Unije u članku 2. točki 2. definira trgovca kao „svak[u] fizičk[u] ili prav[n]u osob[u], neovisno o tome je li u privatnom ili javnom vlasništvu, koja u vezi s ugovorima obuhvaćenim ovom Direktivom djeluje, uključujući i preko drugih osoba koje djeluju u njezino ime ili za njezin račun, u svrhe povezane sa svojom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću”. Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika Y. Bota, direktivama o zaštiti potrošača zajednička je činjenica da „trgovac može biti fizička ili pravna osoba javnog ili privatnog prava koja u odnosu koji ima s potrošačem djeluje u okviru svoje poslovne ili profesionalne djelatnosti, a što pretpostavlja da djeluje u okviru redovite i lukrativne djelatnosti”³⁰.

25 Presuda od 3. listopada 2013., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:634, t. 32.). Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:450, t. 39.).

26 Presuda od 3. listopada 2013., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:634, t. 33.).

27 Presuda od 3. listopada 2013., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:634, t. 35.). O cilju osiguravanja zajedničkog visokog stupnja zaštite potrošača provođenjem potpunog usklađivanja pravila koja se odnose na nepoštenu poslovnu praksu vidjeti također točku 34. te presude. Vidjeti također točku 34. ovog mišljenja.

28 Presuda od 3. listopada 2013., *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:634, t. 36.).

29 C-59/12, EU:C:2013:450, t. 37.: „[p]ojam trgovca treba [...] shvatiti kao da se odnosi na fizičku osobu ili na pravnu osobu koja u predmetnom kontekstu i neovisno o svojoj javnoj ili privatnoj naravi djeluje u okviru poslovne djelatnosti.”

30 Mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:450, t. 41. i 42.).

C. Kvalifikacija koju u ovom slučaju treba prihvatiti u pogledu pojma „trgovac”

48. S obzirom na prethodno navedeno, je li fizička osoba kao što je tuženik u glavnom postupku obuhvaćena definicijom pojma „trgovac” iz članka 2. točke (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi i članka 2. točke 2. Direktive o pravima potrošača?

49. Mislim da nije. Čini mi se da istodobna objava osam oglasa za prodaju različitih novih i rabljenih proizvoda na internetskoj platformi nije dovoljna da se prihvati kvalifikacija „trgovca” u smislu navedenih direktiva.

50. Međutim, valja istaknuti da kvalifikacija „trgovca” zahtijeva „pristup [...] ovisno o pojedinačnom slučaju”³¹. Stoga je u ovom slučaju prikladno da sud koji je uputio zahtjev provede *in concreto* analizu na temelju svih činjeničnih elemenata kojima raspolaže kako bi provjerio je li osoba kao što je tuženik u glavnom postupku obuhvaćena pojmom „trgovac”.

51. Ta će se analiza, kao što su to pravilno istaknule njemačka vlada i Komisija, osobito odnositi na provjeru je li prodaja na internetskoj platformi provedena organizirano i s ciljem ostvarivanja dobiti³²; je li ta prodaja trajala određeno vrijeme i bila učestala³³; ima li prodavatelj pravni status koji mu omogućuje obavljanje trgovačkih radnji i u kojoj je mjeri internetska prodaja povezana s trgovačkom djelatnošću prodavatelja³⁴; je li prodavatelj obveznik PDV-a³⁵; je li prodavatelj, djelujući u ime određenog trgovca ili za njegov račun ili preko drugih osoba koje djeluju u njegovo ime ili za njegov račun, primio naknadu ili ostvario dobit³⁶; kupuje li prodavatelj novu ili rabljenu robu s ciljem njezine preprodaje i time tu djelatnost čini redovitom, učestalom i/ili istodobnom u odnosu na svoju profesionalnu djelatnost³⁷; potvrđuje li iznos dobiti od prodaje da izvršena transakcija proizlazi iz trgovačke djelatnosti³⁸ i/ili jesu li svi proizvodi koji se prodaju iste vrste ili iste vrijednosti, osobito ako se ponuda odnosi na ograničen broj proizvoda³⁹.

31 Vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* (C-59/12, EU:C:2013:450, t. 40.).

32 Činjenica da je cilj prodaje ostvarivanje dobiti važan je element, ali ne može sama po sebi biti dovoljna da se zaključi da je fizička osoba trgovac. Naime, vrijednost određenih proizvoda može se s vremenom povećati, kao što je slučaj s nakitom ili umjetninama.

33 U načelu, prodaja osam proizvoda godišnje nije sama po sebi dovoljna da bi se smatralo da je riječ o profesionalnoj prodaji, dok bi prodaja osam proizvoda tjedno tijekom nekoliko mjeseci mogla biti naznaka na temelju koje bi se moglo smatrati da je ta prodaja obuhvaćena pojmom „trgovac”. Naime, moglo bi se smatrati da je učestalo stavljanje u prodaju velikog broja proizvoda određene vrijednosti ili iste vrste obuhvaćeno pojmom „trgovac”. Kako bi se procijenila učestalost internetske prodaje, u obzir se može uzeti broj ocjena kupaca, pod uvjetom da platforma za internetsku prodaju ima takav sustav.

34 Osobito valja utvrditi je li prodavatelj vlasnik trgovine za prodaju proizvoda ili usluga sličnih onima koji se prodaju pojedincima na predmetnoj internetskoj stranici. To je osobito slučaj urara koji svoje proizvode istodobno prodaje na platformi za internetsku prodaju i u svojoj urarskoj radionici.

35 U Francuskoj je, među ostalim, porezna uprava objavila smjernice o sustavu oporezivanja dohodaka ostvarenih na platformama za internetsku prodaju kojima se utvrđuje određen broj kriterija radi razlikovanja jednokratnih transakcija od redovitih transakcija koje podliježu drukčijem sustavu oporezivanja. Vidjeti osobito <https://www.economie.gouv.fr/particuliers/vente-biens-declarer-revenus>.

36 Vidjeti točke 43. i 44. ovog mišljenja. U određenim slučajevima trgovac plaća *influenceru* naknadu za kupnju proizvoda trgovca koja je ostvarena preko internetske stranice *influencera*. Izraz *influencer* definiran je kao „[o]soba koja ima veliki utjecaj na donositelje odluka ili na mišljenje”. Vidjeti *Robert illustré*, izdanje 2018. Za potpuniju definiciju može se citirati Wikipedija na francuskom jeziku, izvor koji je sasvim relevantan u području interneta: „*Influencer* je svaka osoba koja je aktivna na društvenim mrežama i koja svojim statusom, položajem ili medijskom izloženošću može utjecati na potrošačke navike. *Influencere* angažiraju brendovi i poduzeća kako bi poboljšali komunikaciju, kao i u reklamnim kampanjama. *Influenceri* uglavnom djeluju na društvenim mrežama te preko svojeg profila na Instagramu ili pak YouTube kanala utječu na brojne ‚pratitelje’. Imaju ulogu posrednika između poduzeća i njihovih potencijalnih kupaca.”

37 To je osobito slučaj fizičke osobe koja na platformi za internetsku prodaju iz svojeg doma prodaje različite proizvode po cijeni koja joj omogućuje ostvarivanje dobiti.

38 Vidjeti smjernice Komisije o nepoštenoj poslovnoj praksi, dostupne na sljedećoj internetskoj adresi: <https://webgate.ec.europa.eu/ucp/public/index.cfm?event=public.guidance.show>.

39 Njemačka vlada osobito smatra da je ponuda trgovačkih usluga za naknadu središnji element na temelju kojeg se djelatnost može kvalificirati kao trgovačka, ne samo u okviru svojeg zakonodavstva kojim se prenosi Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi, nego i općenito u okviru *Handelsgesetz* (Trgovački zakonik).

52. Valja napomenuti da ti kriteriji nisu ni iscrpni ni isključivi, tako da, u načelu, ispunjavanje jednog ili više kriterija samo po sebi ne određuje kvalifikaciju koju treba prihvatiti u pogledu internetskog prodavatelja s obzirom na pojam „trgovac”. Stoga će biti potrebno provesti sveukupnu ocjenu, pri čemu se u obzir uzimaju svi kriteriji koji su relevantni za odluku o tome koju kvalifikaciju treba prihvatiti. Ti će kriteriji omogućiti nacionalnim sudovima da utvrde obavlja li određena osoba, kao što je tuženik u glavnom postupku, trgovačku djelatnost zbog koje se nalazi u povoljnijem položaju od potrošača te postoji li stoga stanje neravnoteže između trgovca i potrošača.

53. Međutim, na sudu je koji je uputio zahtjev da, s obzirom na prethodna razmatranja, na temelju činjeničnih elemenata kojima raspolaže i osobito na temelju kriterija navedenih u prethodnim točkama ocijeni može li se tu osobu kvalificirati kao „trgovca” u smislu navedenih direktiva.

54. Ako sud koji je uputio zahtjev smatra da je dotična osoba „trgovac” u smislu članka 2. točke (b) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, bit će potrebno utvrditi je li djelatnost koju obavlja „poslovna praksa” u smislu članka 2. točke (d) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi.

D. Pojam „poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču” u smislu članka 2. točke (d) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi

55. Što se tiče pitanja može li djelatnost fizičke osobe kao što je tuženik u glavnom postupku biti obuhvaćena područjem primjene Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, najprije podsjećam da je Sud već presudio da se člankom 2. točkom (d) te direktive pojam „poslovna praksa” definira, koristeći formulaciju koja je posebno široka, kao „svaka radnja, izostavljanje, tijekom postupanja ili zastupanja, tržišno komuniciranje uključujući oglašavanje i stavljanje proizvoda na tržište koje izvrši trgovac, a u izravnoj je vezi s promocijom, prodajom ili dobavljanjem proizvoda potrošačima”⁴⁰.

56. Stoga, da bi se smatralo da je predmetna djelatnost poslovna praksa u smislu navedenog članka, valja provjeriti da se ta djelatnost, s jedne strane, može kvalificirati kao praksa „komercijalne naravi, odnosno moraju [je] provoditi trgovci”, i, s druge strane, čini li ta djelatnost radnju ili tržišno komuniciranje „u izravnoj [...] vezi s promocijom, prodajom ili dobavljanjem proizvoda potrošačima”⁴¹.

57. U tom pogledu podsjećam da je kriterij poslovne djelatnosti koju treba provjeriti u skladu s idejom na kojoj se temelji sustav zaštite uspostavljen direktivama Unije u području zaštite potrošača, odnosno da se potrošač nalazi u slabijem položaju u odnosu na poslovni subjekt kako u pogledu pregovaračke snage tako i u pogledu razine obaviještenosti i da postoji nezanemariv rizik da se osobito zbog neznanja potrošač ne pozove na pravno pravilo namijenjeno njegovoj zaštiti⁴².

40 Presude od 23. travnja 2009., VTB-VAB i Galatea (C-261/07 i C-299/07, EU:C:2009:244, t. 49.); od 14. siječnja 2010., Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, EU:C:2010:12, t. 36.); od 9. studenoga 2010., Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, EU:C:2010:660, t. 17.), i od 19. rujna 2013., CHS Tour Services (C-435/11, EU:C:2013:574, t. 27.).

41 Vidjeti u tom smislu presudu od 17. listopada 2013., RLvS (C-391/12, EU:C:2013:669, t. 37.).

42 Vidjeti točku 46. ovog mišljenja. Vidjeti u tom smislu, u pogledu Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.), presudu od 26. listopada 2006., Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675, t. 28. i navedena sudska praksa), kao i, u pogledu Direktive Vijeća 87/102/EEZ od 22. prosinca 1986. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o potrošačkom kreditiranju (SL 1987., L 42, str. 48.), presudu od 4. listopada 2007., Rampion i Godard (C-429/05, EU:C:2007:575, t. 65.), te, u pogledu Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu (SL 1999., L 171, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 22., str. 17. i ispravak SL 2017., L 153, str. 41.), presudu od 4. lipnja 2015., Faber (C-497/13, EU:C:2015:357, t. 42.).

58. S obzirom na analizu navedenu u točkama 40. do 52. ovog mišljenja, ništa ne upućuje na to da se istodobna objava osam oglasa za prodaju različitih proizvoda može smatrati djelatnošću obuhvaćenom pojmom „trgovac” u smislu članka 2. točke (d) Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, a stoga ni da zbog takve djelatnosti u ovom slučaju može postojati slabiji položaj u odnosu između tuženika u glavnom postupku i kupca.

59. Međutim, na sudu je koji je uputio zahtjev da o tom pitanju odluči prilikom svoje ocjene toga je li fizička osoba kao tuženik u glavnom postupku „trgovac”, uzimajući u obzir sve kriterije navedene u točkama 51. i 52. ovog mišljenja.

V. Zaključak

60. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na prethodno pitanje koje je postavio Administrativen sad – Varna (Upravni sud u Varni, Bugarska) odgovori kako slijedi:

Članak 2. točku (b) Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) i članak 2. točku 2. Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća treba tumačiti na način da se fizičku osobu, kao što je tuženik u glavnom postupku, koja je registrirana na internetskoj platformi za prodaju robe, ne može kvalificirati kao „trgovca” kada na tom mjestu istodobno objavljuje osam oglasa za prodaju različitih proizvoda.

Međutim, na sudu je koji je uputio zahtjev da ocijeni može li se ta osoba, s obzirom na sve ostale okolnosti slučaja, kvalificirati kao „trgovac” u smislu navedenih direktiva, a stoga i je li djelatnost koju obavlja „poslovna praksa” u smislu članka 2. točke (d) Direktive 2005/29.